

פניני הדף

האדות והעדות שנאמרו בשיעור הדף היומי בביה"כ "אליהו הנביא" שבנות רוממה ירושלים
מסכת שבת עט- קה

" הבית כנסת שכנס נכס "

אמעשה בבית כנסת שהתרבו המתפללים ועזרת נשים היתה קטנה הגבאי החליט להרחיב אותה על שטח פרטי השייך לשכן ובנה עזרת נשים ושירותים לאחר זמן כשהשכן רצה להרחיב דירתו סימנה העיריה שטח זה להריסה ותהום כל השכונה הריסת בית הכנסת ח"ו ולשם כך השמיצו את השכן מכל הבא ליד א. האם מותר להרוס את הבניה על שטח גדול זה והאם יש איסור נתיצה על האבנים ב. אלו שהשמיצו את השכן על לא עוול בכפו האם יש להם כפרה?

הוו דעתכם בנידון לפקס 02-5817174 pninyhadaf@gmail.com

א) דף עט: **הג'לן:** סטודנט שצילם מזוזות על קלף ושב בתשובה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע י"ד (רפח) כשרות הקלף הראוי לכתוב עליו מזוזות ודין כתיבה על דוכסוסטוס וגוויל.

הג'לן: מעשה בסטודנט שכתב מזוזות על קלף בשבת וצילם אותה על קלף והפיצה לאלפים וכעת שב בתשובה האם יש לו תקנה?

ב) דף פ: **הג'לן:** שימוש בשמפו המונע צמיחת שערות לבנות לגבר.

נתבאר בגמ' ובשו"ע י"ד (קפב) איסור השתמשות לגבר בדברים המיועדים לאשה משום "לא ילבש".

הג'לן: האם מותר להשתמש עם שמפו המונע צמיחת שערות לבנות לגבר משום לא ילבש?

ג) דף פא: **הג'לן:** מעבר בשבת תחת אדניות המונחות במרפסת.

נתבאר בגמ' שעצין נקוב שהיה מונח ע"ג קרקע והרימו והניחו ע"ג יתדות חייב משום תולש שהפסיק יניקתו.

הג'לן: האם מותר לעבור בשבת תחת אדניות הנקובות המונחות במרפסת בכניסה לבנין?

ד) דף פב: **הג'לן:** שימוש במגבונים או חתיכת נייר בשינוי בשבת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שיב) ענין ההיתר לקינוח בשבת ודנו האחרונים לגבי קינוח בנייר עם דברי קדושה.

הג'לן: אדם שיש לו בשבת שתי אפשרויות או שימוש במגבון או לחתוך נייר בשינוי מה יעדיף?

ה) דף פג: **הג'לן:** אזעקה שנשמעה האם ימשיך לימודו או יקרא תהילים.

נתבאר בגמ' ובחז"ל חובת לימוד התורה אפילו בשעת מיתה ועיין בשו"ע י"ד (רמו, כא) בגדר החיוב.

הג'לן: נשמעה אזעקה והוא נמצא בחדר האטום הימשיך לימודו או יקרא תהילים?

ו) דף פד: **הג'לן:** חזרת יעקב על פכים קטנים.

נתבאר בגמ' שפכים קטנים לא מקבלים טומאה ועפ"י כתבו האחרונים ליישב מדוע חזר יעקב על כך שהרי לבן מישש בכל כליו וטימא אותם חוץ מפכים אלו שאינם מקבלים טומאה כמבואר בסוגייתנו.

הג'לן: האם יש הוכחה למאמר הגמ' חולין (צא) שצדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם

מיעקב הרי מה שחזר על הפכים הקטנים זה היה בליט ברירה?

" השגחה "

דבר העורך

הוא היה עשיר ולפרנסתו עבד כנגר ר' אברהם "הנגר" כך נקרא בפי כל הוא הוצרך לנסוע לשבוע ולשם כך חשב היכן להטמין את כספו ומצא בביתו מקום מסתור אולם גנב העיירה חיפש ומצא את מבוקשו וברח עם הכסף לכיוון עין גדי שם עקב החוס הכבד נפח נשמתו ומת, יהודי מהדרום ושמו "אפרים" שעבר וראה מת מצוה טיפל בו וכשבא לקברו מצא בבגדיו את הכסף והבין שזה שכרו מהשמים "אפרים" החביא את הכסף בגזע עץ חלול שעמד בחצר ביתו והוצרך לנסוע לבית הוריו מכיון שאביו חלה ונטה למות ואכן ישב שבעה ובזמן הזה התחוללה סופה בדרום ועקרה את העץ שעמד בחצר ביתו, העץ התגלגל לכיוון ירושלים יהודי שמצא את הגזע אמר כזה גזע טוב לר' אברהם "הנגר" מכר לו את הגזע בכמה פרוטות והנגר מצא את כספו בחזרה, לימים אפרים גילה שכל ביתו נשטף וגזע העץ עם הכסף ירד לטמיון הלך לחפש עבודה ומצא אצל ר' אברהם הנגר והנה מזהה את הגזע שהיה שייך לו מספר לנגר והנגר מודה שהכסף הושב אליו אך רצה לתת מחציתו לאפרים אך הלה סירב לימים ר' אברהם עמד להשיא את בתו ולשם כך נטל אפרים חופשה הנגר ציוה לאשתו שתכין חלה גדולה עם זהובים ותיתן לאפרים, בעודו ממתין אפרים במכס חמד לו הפקיד את החלה והחרימה כי הוא צריך לתת אותה מתנה לחברו ר' אברהם "הנגר" שהלילה משיא את בתו ור' אברהם גילה שהחלה שבה אליו... אשריכם לומדי "הדף היומי" העושים את רצון ה' והיושב במרומים שולח את השגחתו הפרטית לכל עמל המוסר עצמו למען התורה אשריכם... (הרב שלמה לוינסטין)

השיעור בדף היומי נמסר

ע"י הרב אהרון בן אדיבה שליט"א

מיידי קרב בשעה 20:15 לאחר תפילת ערבית,

בביה"כ אליהו הנביא רח' פתח תקווה 1 שבנות רוממה.

מעלה עליו הכתוב כאילו: ישנה אמרה ידועה בפי חז"ל (מגילה יג) כל המגדל יתום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו וכבר נתחבטו המפרשים האם נחשב כבנו ממש או רק כאילו... (נח' הדרישה והט"ז י"ד רמב) ויש להביא ראיה שזה ממש, מהחרטומים במצרים שראו שיוולד מושיען של ישראל ולא ידעו היכן יוולד אם אצל היהודים או הגויים ולכך פרעה גזר על כל הזכרים אפי' גויים ופירש "הכלי יקר" שהספק נבע מזה שבתיה לקחה את משה וגידלה אותו ומאידך נולד לאמא יהודייה והספק הזה השפיע אפי' על הכוכבים בשמים...
הגמ' (ב"ב כא) מספרת זכור יהושוע בן גמלא לטוב שאילמלא הוא היתה תורה משתכחת מישראל שהתקין שמי שאין לו אב מלמדי תינוקות ילמדו ויש לשאול מי היה מפרנס את היתומים הללו? התשובה היא שאנשים היו מוכנים לפרנס את היתומים כי זה דבר נצרך אבל תורה זה מותרות בא הוא ותיקן שגם תורה זה דבר נצרך.

אלו שנדבו להחזקת הגליון: עמרם בן אדיבה, הרב משה כהן, הרב שלמה בן אדיבה, אסף מזרחי ליישוב טוב, יובל כהן ומאיר כהן להצלחת משפחתם, אשר ואיתן כהן, וכל החפצים בעילום שם הקב"ה ישיב להם כגמולם בשפע ברכה והצלחה ויתמלאו משאלות ליבם לטובה אמן!

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד.

(ז) דף פו:

תנין: מחקר שנעשה על גופם של גוויים.

נתבאר בגמ' שישנו חילוק מהותי בין עם ישראל שגופו חבול משום שדואג על המצוות לבין הגויים שגופו חבול משום שאוכלים שקצים ורמשים.

תנא: האם ניתן לסמוך על מחקרים שנעשו על גופם של גוויים שהרי עם ישראל שונה במהותו מהם?

(ח) דף פז:

תנין: שליח שהביא חבילה ובשגילה שזה אייפון שבר את החבילה.

נתבאר בגמ' ג' דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה למעשיו א' מהם זה שבירת הלוחות שעל כך אמר לו יישר כח ששיברת.

תנא: שליח דואר שגילה שהחבילה בידו מכילה אייפון חדש למשפחה של בני תורה האם מותר לו לשבור את החבילה?

(ט) דף פח:

תנין: מת מוות קליני ושב לחיים האם צריך לקדש אשתו שוב.

נתבאר בגמ' בשעה שיצא הדיבור מהקב"ה פרחו נשמתן של ישראל והקב"ה הוריד טל תחיה שעתיד להחיות בו את המתים והחיה אותם ושב לשמוע דבריו.

תנא: אדם שחלה ומת מוות קליני וחזר לחיות האם צריך לקדש את אשתו שוב קידושין חדשים?

(י) דף פט:

תנין: לשנות גיל בכדי להתקבל לכולל צעירים.

נתבאר בגמ' ושהשטן חיפש את התורה ולא מצאה אמר לו הקב"ה לך לבן עמרם ומשה ענה לו בלשון וכי מי אני שהתורה תינתן לי.

תנא: אברך החפץ להתקבל לכולל צעירים האם מותר לשנות את הגיל שהרי גם משה רבנו שינה לצורך התורה?

(יא) דף צ:

תנין: השמעת מוזיקה ליד צמחים הממהרים גידולם בשנת השמיטה.

נתבאר בגמ' לגבי גופרית האם יש לו קדושת שביעית והכלל הוא כל שיש לו עיקר יש לו קדושת שביעית וכל שאינו יונק מהאדמה אין לו קדושת שביעית.

תנא: האם מותר להשמיע מוזיקה ליד צמחים בשנת השמיטה שעל פי מחקרים זה ממחר גידולם?

(יב) דף צא:

תנין: תאונה שנעשתה בשבת האם חייב בתשלומים.

נתבאר בגמ' ובש"ע ח"מ (שנא) הגונב ארנק בשבת אם נתחייב בגניבה לפני איסור שבת חייב לשלם ואם זה בא כאחת פטור משום קלב"מ.

תנא: אדם שהתרו בו לפני שבת שאסור לנסוע וחומר העונש הוא כך וכך ועשה תאונה בשבת האם יהיה פטור שהרי חייב סקילה על חילול שבת?

(יג) דף צב:

תנין: בחירת רב בינוני ועשיר או עני וגאון.

נתבאר בגמ' לגבי מעלת השראת השכינה שהתנאים לכך הוא שיהיה גבור עשיר ובעל קומה.

תנא: קהילה החפצה לבחור רב ויש לה שני אפשרויות או רב עשיר ובינוני או רב גאון אבל עני את מה יעדיפו?

(יד) דף צג:

תנין: יציאה עם מסטיק לרה"ר.

נתבאר בגמ' לגבי המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי כיון שהכלי טפל למאכל.

תנא: אדם הגר בחו"ל ויש לידו רה"ר גמורה האם חייב על יציאתו עם מסטיק שהוא לועס בפה?

(טו) דף צד:

תנין: הורדת שערות בלייזר לגבר.

נתבאר בגמ' ובש"ע יו"ד (קפב) האיסור ללקט שערות לבנות מתוך שחורות משום "לא ילבש גבר שמלת אשה".

תנא: אדם שמוכרח להסיר שערות ידיו ורגליו האם ראוי להסירם בלייזר או שיש בזה משום לא ילבש?

(טז) דף צה:

תנין: אכילת ארטיק אדום לאשה בשבת.

נתבאר בגמ' ובש"ע או"ח (שג) איסור איפור לאשה בשבת והעושה כן חייבת משום צובע.

תנא: האם יש מניעה שאשה תאכל ארטיק בצבע אדום הצובע את שפתיה או שזה בגדר אכילת תותים המותרת בשבת כמבואר או"ח (שכ)?

(יז) דף צו:

תנין: לגעור באנשים הבאים עם רכבם לביה"כ ביום השבת.

נתבאר בגמ' איסור הוצאה הנלמד מאזהרת משה לבנ"י לא להוציא מרשות הרבים לרשות היחיד שט"א ויעבירו קול במחנה.

תנא: רב שרואה אנשים שבאים עם רכבם לביה"כ בשבת ואם יגער בהם ימנעו מלבוא האם חייב לגעור בהם?

(יח) דף צז:

תנין: הוצאת מומון בכדי להסיר חשד.

נתבאר בגמ' איסור לחשוך בכשירים וכל החושד לוקה בגופו שהרי משה רבנו חשד בעם ישראל ונענש שידו נצטרעה.

תנא: אדם שחושדים אותו בדבר מסוים האם צריך להוציא ממון בכדי להסיר את החשד?

(יט) דף צח:

תנין: הבאת כדור שהתגלגל מתחת הרכבת בשבת.

נתבאר בגמ' ובש"ע או"ח (שמה) איסור הוצאה והשטח שתחת העגלות נחשב לרשות הרבים.

תנא: רכבת החונה והתגלגל כדור תחתיה האם מותר להביאו בשבת לרשות היחיד?

(כ) דף צט:

תנין: חפץ לעזור לאברכים היתן כסף או אוכל.

נתבאר בגמ' מעלתן של הנשים על הגברים שהם טוה את העינים והגברים הביאו כסף ועל כך נשתבחו.

תנא: אדם שחפץ לעזור לאברכים האם עדיף שיחלק אוכל או כסף שהרי הנשים נשתבחו שעבדו בפועל?

(כא) דף ק:

תנין: הפליכת הכיס בעת אמירת תשליך.

נתבאר בגמ' לגבי בור הנמצא ברשות היחיד אם עמוק עשרה ורחב ארבעה ומליאה מים הזורק לתוכה חייב.

תנא: האם יש להימנע מלהפוך את הכיס בראש השנה מחשש שיפלו פירורים או טישו מהכיס לרה"ר?

(כב) דף קא:

תנין: ישיבה תחת סכך שנפל ובא זר והניחה שוב.

נתבאר בגמ' ובש"ע או"ח (שסב) איסור עשיית מחיצה בשבת ומכל מקום לענין לחייב הזורק מתוכה לרה"ר שמייה מחיצה.

תנא: האם מותר לשבת תחת סכך שעף כולו בשבת של סוכות ובא שכן והחזירה ללא ידיעת בעל הסוכה?

(כג) דף קב:

תנין: בניית גולם בשבת.

תבאר בגמ' ובש"ע או"ח (שיד) איסור בונה בשבת ודנו האחרונים לגבי בנין מקרח הנקרא (איגלו) האם חייב על בנייתו בשבת עיין שו"ת חת"ס.

תנא: האם הבורא גולם בשבת על ידי שמות הקודש המובאים בס' יצירה חייב משום בונה?

תנין: שינוי מיקום ספסל שקנה את מקומו במזרח.

נתבאר בגמ' ובש"ע או"ח (תרל) הובא כה"ח (ה) לגבי קרשי הסוכה שיש להעמידם כסדר שהועמדו שנה שעברה וכן כ' המ"ב (סי' ח, סק"ט) לגבי עטרה של הציצית.

תנא: האם יש זכות לספסל שהיה במזרח ומחמת הרחבת ביה"כ הוא נשאר מאחור לדרוש להניחו במזרח החדש כיון שקנה את מקומו?

(כה) דף קד:

תנין: מניעת הנחת תפילין מחמת הסרת קעקוע.

נתבאר בגמ' איסור הכתיבה על בשרו ויש לדון אם כתיבה של מס' טלפון על היד בעט אם יש בה משום קעקוע.

תנא: האם מותר לעשות נתוח להסרת קעקוע שמחמת כן לא יוכל להניח יום אחד תפילין?

(כו) דף קה:

תנין: השתמשות בניילון נצמד בשבת.

נתבאר בגמ' ובש"ע או"ח (שמ) איסור תופר בשבת ודנו האחרונים לגבי הדבקה בסימניות הזוהרות האם אסור בשבת משום תופר.

תנא: האם יש מניעה מלהשתמש בניילון נצמד בשבת משום תופר?

מנהרת הזמן: החפץ חיים זצ"ל באר את הפס' פתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים שהגאולה תבא בלי הכנה ואוי לנו אם ניתפס כמו שאנו היום ומביא משל נאה על כפרי שלא ראה את העיר הגדולה ולא טעם מהו בית מלון אסף פרוטה ועוד פרוטה וקנה כרטיס לרכבת אל שלמזל התיישב ליד חבורת נערים אשר קלטו מי יושב לצידם והחלו לשאול אותו להיכן נוסע? כאשר השיב לעיר הגדולה לבית מלון הם אמרו לו עם לבוש כזה לא יסתכלו עליך והוא השיב יש לי בגדים מכובדים בתיק כשאגיע אלבש אותם הם אמרו לו ברגע שאתה יורד מהרכבת עם כזה לבוש אתה חייב ללבוש את הבגדים עכשיו, מה אני אעשה? אוטוטו הרכבת נכנסת למנהרה ואז יש חושך מוחלט תתלבש.. והוא המתין וכשרכבת נכנסה למנהרה החל הלה לפשוט את בגדיו אולם חיש מהר נעלם החושך ונתפס הלה כשהוא ... רכבת הזמן של החיים דוהרת ואם לא נתעורר מוקדם נמצא את עצמינו ללא..

השאלה שנשאלה בבית המדרש מתוך פניני הדף מס' 78

מעשה באדם הגר בארה"ב וכששמע על הסופה "סנדי" המתקרבת ובאה הגה רעיון והמתין לשלב כשהחלה הסופה להתקרב והתושבים עזבו את ביתם כמות שהם ונסו על נפשם הוא הגיע עם סנדר גדול וצוות עוזרים והחל לקחת רכוש מכל הבא ליד בתים וחנויות ואכן זמן מועט לאחר שנסע משם באו המים והציפו את האזור בו "טיפל" האם רשאי להשתמש בכל מה שלקח?

יש לבדוק אם בוודאי החפצים היו ניזוקים פטור ואם לאו חייב.

אלו תשובות הרבנים:

מקורות ונימוקים: הגמ' במסכת ב"מ (כד) לגבי המציל מן הארי דוב ומן זוטו של ים הרי אלו שלו ונפסק כן בשו"ע חו"מ (רנט, ז) ומ"מ כ' הרמ"א אם גזר המלך שחייב להחזיר הרי הוא חייב מכל דינא דמלכותא דינא, ומאידך במס' ב"ק (יז) לגבי הזורק כלי מראש הגג ובא אחר ושרבו פטור ונפסק כן בשו"ע חו"מ (שפד, ז) כ' התוס' והרא"ש שונה הדין בזרק חץ או אבן על כלי ובא אחר ושרבו חייב וכ"פ הש"ך (כח) ואם כן ה"ה כאן יהיה חייב, ומאידך במס' ב"ק (קטו) לגבי אדם שבה עם כד של דבש וקודם שנשפך הדבש לארץ בא אדם והרים את הדבש לדעת הרמב"ם וכ"פ השו"ע חו"מ (רסד, ה) כל עוד שלא נשפך הדבש ועתיד להישפך אין זה הפקר אולם לדעת רש"י והרמ"א אפי' עתיד להישפך הוי הפקר וכ' הרמ"א בשם המרדכי ה"ה אם היתה שריפה בעיר וברחו היהודים מפחד הדליקה המציל הוי זוכה מן ההפקר ובס' פעמוני זהב כ' שבדין זה יודה השו"ע שזכה וא"כ ה"ה כאן שזכה.

(ישר כח למורינו הגה"ג יצחק זילברשטיין הגה"ג אברהם בן חיים הגה"ג אליהו בר שלום והגה"ג שלמה שעיר והגה"ג שלמה זעפרני והגה"ג ישעיה רוטנברג שליט"א)

תשובה דווי': האם ניתן למכור חפץ עם מום שלא יתגלה לעולם?

השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י השו"ע חו"מ (רכז) שיש בזה אונאה כיון שהמקח אינו שווה כערכו הידוע ואפי' שהלוקח לא ידע לעולם והגר"ש שעיר הוסיף שלמכור הוא יכול אם יודע שהלוקח לא מקפיד על מום כזה והגר"ח פוס' הוסיף שמכל מקום יש כאן ענין של גניבת דעת כמבואר בחו"מ (רכח).

תשובה דחי': 1. האם מותר לאכול משיטתם של שוחטים שמחזיקים אייפון וידוע שיש כמה הכשרים שלא רצו לכפות זאת על עובדיהם רח"ל? 2. ודין שקיבל אייפון חנים ומחזיק כן לצורך עבודתו האם נפסל מלהיות דייין?

השיבנו הגה"ג הרב דוד אסולין שליט"א מצד הדין השוחט לא גרע ממומר לתיאבון שמותר לאכול משיטתו כמבואר בשו"ע יו"ד (בב, ו) ואי"צ לבדוק לו את הסכין וכן הדיין כשר לדון {אולם כיום שיש חרם וקול קורא ממרן הגר"ש ואזנר שליט"א ועפ"י מה שנתבאר ביו"ד (א, יא) אסור לאכול משיטת שוחט שהחרימו אותו הקהל ולכן יש לבדוק אם כל אחזקתם הוא לצורך פרנסה ויש להם לחסום ככל שניתן יש להקל אבל אם מקילים ראשם ולא שועים לזעקת מרנן אין לאכול משיטתם וראוי לכל ירא ה' שיתקשר לשאול ממנה ויבדוק את כשרותם של השוחטים בכשרות זו ואף שזה הלכה ואין.. בדורינו זה הניסיון לקראת הגאולה העתידה בב"א. המערכת}.

פניני דחי': א) האם יש מניעה ללבוש סוודר פתוח המרובע מארבע כנפותיו מלפנים ללא ציצית? ב) אדם העובר דרך שער שכם האם רשאי לקחת עמו גז מדמיע בשבת? ג) הבטיחו לשדכן ברכה שביעית בחופה במקום כסף האם יכולים לכבדו בברכה השביעית בז' ברכות של בהמ"ז? ד) אייפון שנאבד ונמצא ובעליו מבקשים מקרוביהם שגרים בקרבת המוצא להכניס את המטעיר אליהם והם יבואו לקחתו האם רשאים לעשות כן מפני דרכי שלום? ה) השתתף במבצע לא לדבר פוליטיקה והעומדים בתקן נכנסים להגרלה כספית ושומע חדשות באוטובוס האם יסגור אוזניו?

פניני דווי': א) אדם הזמין טכנאי לתקן מקרר והתנה עמו שבמקום תשלום הוא יקח את המקרר בעוד חצי שנה כשהגיע הזמן חזר בו בעל המקרר כי פתחו במבצע החלף ישן בחדש האם רשאי לשלם לו דמי עבודתו? ב) דיון שהעבירו לו שוחד בהעברה בנקאית וגילה זאת לאחר שפסק את הדין האם יבטל את הפסקת? ג) האם יש היתר לקחת לחם וחלב בבוקר השכם מהמכונת לפני שנפתח ולשלם לו אח"כ? ד) פרדיסן שטוען שמצא שבאו המקובלים וברכו ברכת האילנות ברוך את כל הניצוצות ומחמת כן התייבש הפרדס האם יש מקום לטענות? ה) מעשה באדם שקנה דירה עם מחסן ובטאבו רשום שיש לדירה שתי מחסנים והשכן טוען שהמחסן שייך לו ואף המוכר טוען לקונה אני מכרתי לך רק מחסן אחד האם יכול הקונה לתבוע גם את המחסן השני והאם צריך לשלם?

נשגור קמיה מרנן ורבנן ברכת יישר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עימנו ובראשם:

לגה"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגה"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגה"ג הרב דוד אסולין. לגה"ג הרב אשר חנניה. לגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ.

לגה"ג הרב אברהם בן חיים. לגה"ג הרב שלמה שעיר. לגה"ג הרב שריאל רוזנברג. לגה"ג הרב ציון בן אדיבה. לגה"ג הרב ישעיהו רוטנברג.

לגה"ג הרב מנשה שוע. לגה"ג הרב יצחק חיים פוס. לגה"ג הרב אברהם חיים הרש. לגה"ג הרב משה כהניאן. לגה"ג הרב אליהו בר שלום.

לגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א. בברכת עוד ינובון בשיבה להגדיל תורה ולהאדירה

***{כל הזכויות שמורות למערכת}**

שאלות ותשובות לגיליון פניני הדף מס' 78

ש. רב שנשאל בשבת שאלה בדיני ממונות ועפ"י תשובתו ינהגו ב' הצדדים האם מותר לו להשיב?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה שכל השו"ע או"ח (שלט, ד) אין דנים בשבת אולם כל זה כשנבאים שני הצדדים לפני הרב מחשש שמא יכתוב אבל אם רק צד אחד בא לשאול מותר לענות ולגר"ש שעיר שליט"א אם שני הצדדים יר"ש הא' טוען אני חייב והשני טוען אתה לא חייב מותר לברר. ש. האם מותר להניח גפרור בחדר מדרגות בכדי שהאור ישרר כל השבת למרות התנגדות השכנים החילונים?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א שיש להתיר כיון שגם הם מצויים על שמירת השבת עפ"י מה שכל השו"ע חו"מ (תכא, ג) ועביד איניש ד"ל.

ש. נתן כסף לרב שיתפלל שתתעבר אשתו והתברר שהתעברה כבר לפני שבאו לרב?

ת. השיבנו הגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א עפ"י מש"כ במס' ברכות (ג) אדום הגיתי התברך ביתו בזמן שארון ה' שכן בביתו וכלותיו ילדו ששה בכרס אחד וקשה והרי העיבור הוא ט' חודשים ולא ג' אלא הברכה היתה בעיבור זמן רב לפני כן על שם העתיד וכאן הקב"ה ידע שיבואו לרב ויצר את התשובה.

ש. אדם המוזמן לסעודת שבת ורואה שבכניסה מבפנים תלויים פעמונים המצלצלים בפתיחת הדלת האם ידפוק בכדי להיכנס?

ת. השיבנו הגה"ג הרב בנימין ג'ייקוב שליט"א עפ"י מש"כ המ"ב (שלח) שנח' מג"א והט"ז לגבי פעמונים לס"ת אם יש להתיר וצדדי ההיתר בנידון דידן

א. שאינו מתכוין ליהנות מהנגינה המיועדת בעיקר לנכנס שלא ברשות ב). כאן כניסתו לצורך סעודת שבת דהוי מצוה ויש להקל בשעת הדחק.

ש. בחור שמצא שטר כסף בשבת וגרר ברגליו לפינה ובא בחור אחר במוצ"ש ולקח את השטר?

ת. השיבנו הגה"ג הרב דוד אסולין שליט"א מצד אחד לא קנה בשום קנין המבוארים בחו"מ (קצח) ומאידך הוא מהפך בחררה אלא שיש לסמוך על הרמ"א חו"מ (רלז) שמיקל בהפקר שאין דין של מהפך בחררה ובא אחר זוכה בה.

ש. האם ניתן להלוות ולהיפטר משטר ע"י שיקנה את הכסף מתנה על מנת להחזיר?

ת. השיבנו הגה"ג הרב שלמה שעיר שליט"א כיון שמלוה להוצאה נתנה ואינו כדון מתנה שאת החפץ עצמו או את דמיו משיב ולכן לא מועיל ויש לעשות שטר.

ש. האם מותר לתת שוחד למנהל מוסד בכדי שיקבל בקלות את הבן או הבת?

ת. השיבנו הגה"ג הרב יצחק חיים פוס שליט"א יש לחלק אם הוא מנוהל ע"י כספי ציבור אסור לקחת כמבואר בפת"ש חו"מ (ט, א) ואם זה מוסד פרטי יש להקל והגר"א בר שלום כ' עפ"י מש"כ הפת"ש (ג) בשם החת"ס שאם השוחד רק מיישר את הטיית הלב שקיימת מכבר יש מקום להתיר.

ביטחון והשתדלות: מעשה באדם שהתלבט האם לרוץ אחרי אוטובוס או להאמין שכל עקבה טובה והחליט לא לרדוף ואז איחר לעבודה וקיבל צעקות והאשים את עצמו בזה שהמתין לאוטובוס הבא האם לזה יקרא ביטחון?..

התלבטות: מעשה באדם שמצא בין אבני הכותל ארבעה צ'יקים בסך שתי מליארד אולם הם יועדו עבור "אלוקים" האם מותר לו לפתוח עמומה הנושאת את שם ה' בכדי שיוכל לפרוט את הצ'יקים?

אחדות: ברכת בורא נפשות פותחת בל' רבים נפשות ומסיימת בל' יחיד והתשובה היא שנפס זה רבים המאחדים יחד "בשבעים נפש" מים הם הדבר היחיד המאחד את כל תושבי תבל ואין מים אלא תורה...

שידוכים: שתי בחורים החליטו ללכת 40 יום רצופים לכותל באמצע שניהם נעדרו יומיים פנה האחד לחברו למה לא באת? א"ל יש דין לבד עד ג' ימים א"ל השני עם כאלו רצופים אתה תביא לנו דופן עקומה..

גאוונה: אדם נפטר מחמת רעב כשאמרו זאת לר' לוי יצחק מברדיטשוב אמר הרב הוא מת מגאוונה הוא התבייש לבקש עזרה.

תעודת אחריות: הוא היה עשיר שבנה וילה עם חמישים חדרים ולשם כך הזמין 50 מזוזות המעצב פנים ביקש ממנו שהוא יקבע אותם בכדי לא לפגוע בעיצוב המשקופים כשחזר הביתה בישר לו המעצב שגמר את העבודה והוא דאג להוציא מכל מזוזה את תעודת האחריות והניחם על השולחן..

ש. נדבק לו מסטיק בזקנו בשבת האם רשאי להסיר ע"י הרטבת הזקן באלכוהול ?

ת. השיבו מורינו הגה"ג הרב **יצחק זילברשטיין** שליט"א (רפ"ש בתושח"ו) יש להתיר אם צריך ללכת להתפלל בביה"כ כדגול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה ששבתורה כמבואר בשו"ע או"ח (שיבא) וטעם ההיתר א) אינו פסיק רישא שיתלש. ב) תלישה ביד ולא בכלי איסורה מדרבנן בתנאי שאין שם שערות לבנות מתוך שחורות שזה אסור גם בחול כמבואר בשו"ע או"ח (שמ). ג) הוי מלאכה שאין צריך לגופה. אולם אם כבר התפלל אין להתיר לו לעשות כן.

ש. חזאי בארה"ב שצפה לפני כולם את "הסופה" וביטח את רכושו האם נחשב לגזלן?

והיה להם תקלה בדרך המכירה בטילה.

ש. האם מותר למלא כוס בשבת שכשממלאים אותו נוצר כיתוב ומראה של תמונה שנראית רק כאשר ממלאים משקה?

ת. השיבנו הגה"ג הרב דוד אסולין שליט"א עפ"י מש"כ המ"ב או"ח (שמ) שיש לאסור מדרבנן א. משום כותב בהכנסת המשקה ומקורו בירושלמי שבת (יבד).

בדין גילוי של כתב הסתר שאסור מדין כותב כדין כותב דיו ע"ג סיקרא ופרטי הדינים מבוארים במ"ב (ס"ק כב אות אה), ובנידון שימוש ברצועה של מד חום משהמספר מתגלה ע"י החום נח' לדעת מג"י (שו"ת ז, כב) אסור ומאיךך בשו"ת צ"א (יד, ל) התיר במקום חולי אבל בלא "ה אסור ורק אם הכתב ניכר מקודם לכן מותר כמבואר בשש"כ (מ, יב) ולכן מים חמים אסור ומים קרים מותר ב). בשתיה הוא מוחק את הכתב וכד' הגרי"א דינר שליט"א.

ש. מתקין שטעה והחליף במקרר את פעולת שבת לפעולה של ימי חול מי צריך כפרה?

ת. השיבונו הגה"ג הרב יצחק חיים פוס' שליט"א שניהם צריכים כפרה המתקין שגרים לשני חילול שבת ואף שרק גרם מצאנו שגם הגורם נתבע שהרי דוד המלך ונתבע על הריגת נוב עיר הכוהנים וכל מהרי"י השולח שליח ונהרג בדרך המשלח צריך כפרה ואף בעל המקור צריך כפרה מכיון שהיה לו לבדוק את פעולת המקור ומצאנו לגבי אשה שהלך בעלה למדה"י ונישאת עפ"י עדים ובא הרוג ברגליו היא צריכה כפרה אף שהיתה אנוסה ועיין רעק"א (תשו' קמא).

ש. אדם שיש לו אפשרות או לקנות ט"ק לעצמו או לבנו שהגיע לגיל חינוך למי יקנה?

השיבונו הגה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א עפ"י מה שנח' רש"י ותוס' ברכות (מח) אם יש חיוב לאב על בנו או גם לבנו יש חיוב על עצמו לדעת רש"י והחיוב הוא על האב בלבד ולפי"ז עדיף שיקנה האב לעצמו אולם לדעת תוס' שישנו חיוב נוסף על הבן יש ענין שיקנה לבן ט"ק שאז שניהם מקיימים מצוה אולם בדורינו נראה שלכו"ע עדיף לקנות לבן בכדי להחדיר בו אהבת המצוות ויראת ה'.

ש. האם מותר לברך על אכילת חסה מגוש קטיף בזמן הזה?

מ. השיבנו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א עפ"י המבואר בשו"ע או"ח (קצו) שאין לברך על מאכל אסור אולם על מאכל המזיק נתבאר בשו"ע או"ח (רב) שמברכים על קמח שעורים אף שקשה לתולעים וכיון שהוראה לאסור אכילת חסה יצאה מהרבנות ולא ממשרד הבריאות יש לברך על זה.

ש. מגיד שיעור שנקלע לחתונה ואם יעזוב יסרו המחיצות?

ל. השיבנו הגה"ג הרב אברהם חיים הרש שליט"א ע"פ המבואר בגמ' סוכה (נב) אביי שמע שאיש אחד מתכנן לעשות איסור והלך אחריו כבדי למונעו רוב האנשים היום אינם בגדר מחללי שבת בפרהסיא כמבואר באו"צ (ב,ה), ולכן יש חובת מחאה ובקיצושו"ע (קנב,ג) האריך בחובת המחאה על פריצת גדרי הצניעות בחתונות ולכן יש למגיד שיעור להישאר באירוע וישתדל למצוא מחליף שימסור את השיעור במקומו.

ש. איש ביטחון שידע את המלחמה הצפויה בעזה ומכר את מניותיו האם הוי אונאה?

מ. השיבונו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א כיון שדרך העולם שיש כאלה שיודעים יותר מהאחרים והם נק' 'אנליסיטים' (בוחני שווקי כלכלה) ואינם צריכים להסביר כל פעולה שלהם וגם אין להם למי להודיע ולכך גם בנידון זה רשאי לעשות כן ואינו נחשב לגזל.

ש. לווה שהשיב חוב ביום שישי בכניסת שבת והמלווה אמר שישיב לו את השטר בשבת האם רשאי?

ל. השיבנו הגה"ג הרב מאיר סנדר שליט"א בשם מרן הגה"ג הרב עזריאל אוריבעץ שליט"א שאסור לטלטל שטר זה בשבת מכיון שהוא נחשב למוקצה ממחמת חסרון כיס שהרי השטר מהווה ראייה ללווה ששילם וכן הדין לגבי קבלה שאדם מקפיד עליה אם עי"כ ינוכה לו מס שאסור לטלטלה בשבת ואף שבטו"ע חו"מ (נז,ג) נתבאר איסור השהיית שטר פרוע יש לסמוך על התומים (ג) שמתיר להשהות בהסכמת הלווה ועיין נתיבי"מ (ב) שחולק.

ש. האם מותר למזוג בשבת קוקה קולה על קרחונים הנמצאים בכוס?

ת. השיבנו הגה"ג הרב משה כהניאן שליט"א עפ"י מה שכל מרן השו"ע או"ח (שכ"ד) מח' אם מותר להטיל מי רגליים על קרח בשבת וסיים השו"ע "והרא"ש היה נזהר" ולפי זה גם בנידון דידו לדעת הרא"ש יש להזהר אולם הנחת הרחונים לתור מים מותר ויל"ע אם מערבב את הרחונים בכפית האם יש לאסור.

ש. מחלל שבת שניצל מתאונה בשבת האם יברך הגומל?

ת. עפ"י מש"כ השו"ע או"ח (ריח) ובשו"ת שה"ל (ז, כח), אם ניצל שלא כדרך הטבע מברך הגומל אולם תאוונה שאירעה בשבת לכאורה הוי זבח רשעים תועבה וזהו כלול במה שכתב השו"ע (הצו) שאינו לברך על מאכל אסור והגומל הוא במהם דורבן ולכך אינו רשאי.

נודה לכל הרבנים ששלחו לנו את תשובותיהם

בהגרלה לחודש השני - כסליו ע"ס 100 ש"ח זכה הרב"ג רחמים בן אבן שליט"א {אשרודו}

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02- 5817174 או לרח' פולנסקי 26 עבור פניי הדפ' ירושלים pninyhadaf@gmail.com

בברכת "ישר כוח לכל השולחים תשובות" ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות.

וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ. ולכל המצטרפים אליהם

בברכת חילכם לאורייתא מערכת "פניני הדף"

מעשה באדם שבא והזמין אותי לשמחתו בערב ביום פלוני למחרת בערב ולא עדכן אותי לאיזו שמחה התלבטתי איזו מתנה לקחת ספר לבר מצוה או מעטפה לחתונה אולם כשהגעתי וראיתי אותו עומד ליד התזמורת ומבשר לכולם לשם מה הזמינים וכך סיפר הוא מצא שבוע לפני כן ארנק גדוש מלא שטרות בסך 240 אלף \$ התברר שהארנק שייך לאשה שבעלה נסע לחו"ל והחליט להשתקע שם ולשם כך התארגנה אשתו למכור את הדירה כאן ואכן הצליחה והיתה בדרכה להפקיד את הכסף בבנק והארנק נפל ממנה היא התעלפה ולא התאוששה עד שהגיע הטלפון המיוחל ובו נשאלה האם נאבד לכם ארנק?! זה היה מכירי שמצאו ולאחר בירור הסימנים הודיע לאשה שהוא מחזיר לה את הארנק אולם רק בעוד יומיים הוא התארגן במהרה והזמין אולם ותזמורת ואת כל מכיריו להשתתף במצוות השבת אבידה.. אשריכם ישראל אנו רוצים להודות מקרב לב לאלו שתרמו מכיסם למען המשך הוצאת הגיליון להפצת האורה ולמשלוח תרומות למערכת ניתן לפנות לטל' 02-5829850 או פקס' 02-5817174 *02-5817174 פקס' 02-5829850*

לע"נ אבינו מורה דרכינו הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל

וּלְעָ"נ דָּוִד בֶּן זְהִרָה ז"ל מָזֶל בֵּת שְׁמִיחָה ז"ל צִיפּוֹרָה בֵּת שְׁמִיחָה ז"ל אֲבִרָהָם בֶּן רַחֵל ז"ל

ולעילוי נשמת יקירנו אליהו חיים (לבית משפחת הדס) בן לאה זצ"ל

לרפואת מורינו הרב יעקב חי יוסף בן מרגלית ומורינו הרב יצחק זילברשטיין שליט"א בתוך שאר חולי ע"י.

המחיר של הילד **יאיר בן מיכל** הי"ו בתוך שאר חולי עמו ישראל אמן